

יביע אומר - הר גילה

בחוקותי | גליון 301

כל אייר תשפ"ב
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב - 0528445949

זמני היום אופק ירושלים

מוצ"ש	מוצ"ש ר"ת	כניסת שבת
20:09	21:04	19:17

העלון מוקדש לרפואת והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן מובה שליט"א | אסתר בת ראושנה | עמית בת תקוה | שיראל בת אור לרפואת- דינאל בן גול, דוד יהונתן דינאל בן מובה, אביסל בת רעיה הי"ו | לע"נ- משה בן שמחה. משה בן מרים. שמחה בת רואשנה זיווג הגון-חומר בן מול. ורד פרחיה בת בתיה. שיר בת אסתר | להצלחת- מתפללי בית כנסת 'יביע אומר' הר גילה. יוסף בן רעיה הי"ו

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

הלכות סדר העולים לספר תורה: טו סדר הקוראים בספר תורה, כהן לוי וישראל, ואם אין כהן בבית הכנסת עולה ישראל במקום כהן. ואם לא היה כהן בבית הכנסת, ואחר שעלה ישראל והתחיל לברך ברכת התורה, נכנס כהן לבית הכנסת, אינו פוסק, אלא ימשיך השליח ציבור לקרוא לישראל. אבל אם לא הספיק הישראל לומר אלא "ברכו את ה' המבורך" בלבד, פוסק, (והקהל יענו ברוך ה' המבורך לעולם ועד. כה"ח קל"ה ס"ק ל"ז). ועולה הכהן, והישראל ישאר עומד בתיבה עד שיקראו הכהן והלוי, ואז יקרא בתורה שלישי.

ואם טעו וחשבו שאין שם כהן, ועלה הישראל במקום כהן, ואחר שסיים לברך הרגישו בדבר, מכל מקום בדיעבד עולה הישראל למנין שבעה.

טז כהן שנמצא בבית הכנסת ביום שיש בו קריאת ספר תורה, והוא יודע בבירור שאין שם לוי, אף על פי כן יכול לעלות לספר תורה בתורת כהן, ויעלה ויברך גם במקום לוי, כדת, ואין לו להמנע מלעלות לספר תורה, כדי שלא יצטרך לברך ארבע ברכות לעליית כהן ולעליית לוי, כי אין בזה חשש משום ברכה שאינה צריכה שכן תיקנו חכמים.

וכן הוא הדין בראש חודש, אע"פ שהכהן בקריאה השניה קורא שוב פסוק ואמרת אליהם, והוא הדין בחול המועד סוכות, אע"פ שכל העולים חוזרים על אותה קריאה עצמה.

וכהן שקנה מפטיר לע"נ הוריו לארי"ש, ולא היה שם כהן אחר מלבדו, ועלה לספר תורה עליו הכהן, מותר לו לחזור ולעלות עליו מפטיר.

יז כהן שעולה רביעי או שאר עליות, אומרים אע"פ שהוא כהן יעמוד בכבוד. וכן לוי שעולה רביעי או שאר עליות שלאחר מכן, אומר השליח ציבור, ואע"פ שהוא לוי יעמוד בכבוד.

ואם אין כהן בבית הכנסת יכול הלוי לעלות ראשון, ויאמרו: "אין כאן כהן, לוי פלוני יעלה בכבוד". ואפילו אם יש שם רב גדול, ישראל. (וע"ש בעמוד הפ"ט. וע"ע בשו"ת יב"א ח"ו סימן כ"ד. וח"ט סימן פ"ח אות ה', וכיער"ש) יבקשו ממנו מחילה שירשה ללוי לעלות ראשון. (שם עמוד רפ"ו).

יח כהן אחר כהן לא יעלה בתוך שבעת העולים, אלא בהפסק ישראל ביניהם. וכן לוי אחר לוי לא יעלו בזה אחר זה אלא בהפסק ישראל. ומכל מקום מותר להעלות כהן אחר כהן, אחד משלים ואחד מפטיר, שיש הפסק קדיש ביניהם.

ובשמחת תורה שמוציאים שלשה ספרים, נוהגים שעולים (אפילו) שלשה כהנים, החתן תורה כהן, והחתן בראשית כהן, ואחריו המפטיר כהן, והוא הדין שלשה לויים בזה אחר זה. (ואע"פ שאין הפסק בקדיש בין חתן תורה לחתן בראשית. מ"מ כיון שכל אחד קורא בספר תורה לעצמו, ועוד שהכל יודעים שעליית החתנים אינה אלא לכבוד התורה. חזו"ע סוכות (עמוד תע"ו). וכה"ח (סימן קל"ה, ס"ק ס"א), וכיער"ש). המשך בדף אחרון.

טעמו וראו כי טוב ה'

כל יום בבית הכנסת שחרית בשעה 06:00, מנחה - 20 דק' לפני שקיעה
שעור תורה ותפילות ערבית, לאחר ערבית - מתקיים השעור היומי
יום א' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך
בשעה 20:30 טהרת המשפחה לנשואים בלבד.
יום ב' - הרב אהרון קצין שליט"א - עין יעקב
יום ג' - הרב ניתאי כדורי שליט"א - מוסר
בשעה 20:30 גמרא מסכת תענית.
יום ד' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך
יום ה' - הרב אהוד דהאן שליט"א - פרשת שבוע

אור תורה לנשים מיום י' פסח 20:45

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את הרב מאיר פנחסי שליט"א

המתארח עימנו בשבת - להלן זמני תפילות ושעורי התורה

יום שישי	יום שבת
19:00 שיר העירים	07:45 שחרית ודרשה הרב
19:17 מנחה	16:00 תהילים לילדים
קבלת שבת ודרשת הרב	16:30 שעור תורה עם הרב
ערבית	בבית הכנסת 'יביע אומר'
22:00 שעור תורה	18:00 מנחה ואח"כ סעודה שלישית
עם הרב בבית הכנסת	בבית הכנסת יחד עם הרב
	19:35 שעור תורה עם הרב
	20:00 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו

בשבת הבאה יתארח הרב גדעון מזרחי שליט"א

'בחוקותי תלכו'

חובת תלמוד תורה מוטלת על כל אדם מישראל, כפי שנאמר (כו, ג): "אם בחוקותי תלכו". ופירש רש"י: "הוו עמלים בתורה על מנת לשמור ולקיים".

פסק הרמב"ם - רבי משה בן מימון (הלכות ת"ת א, ח-ז): כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל ייסורים, בין בחור בין זקן שתשש כוחו, ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה ומחזר על הפתחים, ואפילו בעל אשה וילדים חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה, שנאמר (יהושע א, ח) - "והגית בו יומם ולילה".

ומסופר על שני שותפים עשירים שבאו לפני ה"אביר יעקב" - רבי יעקב אביחצירא, שיברכם בהצלחה בעסקיהם. אמר להם: אתן לכם סגולה בדוקה להצלחה כפולה, הצלחה בעולם הזה ובעולם הבא, וזו היא "השכמת בית המדרש שחרית וערבית", שאדם אוכל פירותיה בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא.

אמרו לו: ודאי, אנו מתפללים במניין בוקר וערב! ענה ואמר: לא דיברתי על השכמת בית הכנסת אלא על השכמת בית המדרש, שהוא מקום לימוד תורה. הסמיכו לימוד תורה לתפילה, פרק משניות או פרשה בחומש, ותצלילו!

אמרו: אבל אנשים סוחרים אנו. בית המדרש הוא מקומם של תלמידי חכמים!

אמר להם: טעות בידכם! ודאי שבט יששכר עסק בתורה כל היום, ושבט זבולון עסק בסחורה, ובנוסף קבע עתים לתורה. אם תבטיחו לי שתקבעו עתים לתורה בוקר וערב, בבחינת השכמת בית המדרש שחרית וערבית, אזי אני מבטיח לכם, שההצלחה תלווה אתכם בכל אשר תעשו!

הבטיחו והצליחו במסחרם, וזכו לשני שולחנות: תורה וגדולה במקום אחד!

ואמר רבי אלעזר (פסחים סח, ב): אלמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר (ירמיה לג, כח): "אם לא בריתי יומם ולילה (התורה הנלמדת ביום ובלילה), חוקות שמים וארץ לא שמת".

השקפה יהודית - הרב אהרון קצין**'ונכנעים בפני עמלי תורה'**

הנה בעזרת ה', אנו ממש לקראת חג השבועות. מאמר יפה בענין כח התורה.

מובא במדרש, כשמשנה רבינו ציוה על הים להיקרע. ענה הים: "לא אקרע! מפני שאני זקן יותר ממך, שהרי אני נבראתי ביום השלישי לבריאה ואתה נבראת ביום הששי". הלך משה רבינו לקדוש ברוך הוא ואמר לו: "הים לא רוצה להיקרע, מה אעשה?". שם הקדוש ברוך הוא את ימינו על ימין משה והים נקרע.

ואילו על רבי פנחס בן יאיר מובא בגמרא (חולין ז, ב) שהלך לפדיון שבוים, וכשהגיע לנהר גינאי ולא יכול היה לעבור. אמר רבי פינחס: "גינאי, חלוק מימין". אמר לו המלאך שממונה על הנהר: "לא, אני הולך לעשות רצון קוני, וגם אתה הולך לעשות רצון קונך. אני ודאי עושה רצון קוני, אתה ספק עושה ספק אינך עושה (כי אולי לא יצליח לפדות השבוים), ואין ספק מוציא מיד ודאי".

אמר לו רבי פינחס בן יאיר: "גינאי, חלוק מימין, ואם לא, גוזרני עליך שלא יעברו בך מימות לעולם", ונקרע הנהר.

רבי פינחס בן יאיר עבר, והנהר חזר לשטוף. אמר לו רבי פינחס בן יאיר: "יש כאן עוד אדם שמוביל חטים לאפיית מצות. ואסור שהחטים תרטבנה, כי תעשינה חמץ, אתה מוכרח להיקרע שוב בשבילו לתת לו לעבור". נבקע הנהר פעם שניה. בעל החטים עבר, והנהר המשיך לזרום. אמר לו רבי פינחס בן יאיר: "יש כאן עוד ישמעאלי שהולך איתנו. היבקע עוד פעם גם עבורו, שלא יאמר: "כך עושים לבני לוי?". ואכן נבקע הנהר בפעם השלישית.

אומרת הגמרא: "קריעת ים סוף היתה פעם אחת, ורבי פינחס בן יאיר קרע את הנהר שלש פעמים".

שואל ה"אור החיים" הקדוש: "מדוע משה רבינו לא נקט באותה שיטה של רבי פינחס בן יאיר? היעלה על הדעת לומר שמשנה רבינו היה פחות מרבי פינחס בן יאיר, ולא יכול היה לאיים על הים שייבש אותו?"

ומבאר ה"אור החיים", שבשעה שהקדוש ברוך הוא ברא את העולם, התנה עם כל מעשה בראשית שיהיו נכנעים בפני התורה ועמליה, וממשלתם ושלטונם של עמלי התורה על הטבע תהיה כביכול כמו ממשלת הבורא ברוך הוא.

וממילא, כאשר רבי פינחס אמר לו: "אם לא תיבקע, אגזור עליך שתיבש", אין פה שום דבר מיוחד, זהו טבע הבריאה. אבל משה רבינו שבא אל הים לפני מתן תורה, אמר לו הים: "אתה בא אלי ללא תורה, אם כן אני יותר זקן". על זה משה רבינו לא ידע מה לענות. ולכן שם הקדוש ברוך הוא את ימינו כביכול על

ונאמר בגמרא (שבת פח, א): התנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית ואמר להם: אם ישראל מקבלים את התורה - אתם מתקיימים, ואם לאו - אני מחזיר את העולם לתוהו ובוהו.

ונאמר בגמרא (חגיגה ה, ב): הקדוש ברוך הוא בוכה על שלושה סוגי אנשים בכל יום, ואחד מהם - מי שיש לו אפשרות לעסוק בתורה ואינו עוסק בה.

דברים אלה צריכים להרעיד את האדם, כיצד ילוד אשה כמותו מסוגל לגרום צער לבורא עולם? איך לא יתבייש להתבטל מלימוד התורה בשעת הפנאי?

ומסופר בגמרא (יומא לה:על עני, עשיר ורשע, שהגיעו לפני בית דין של מעלה.

שואלים את העני: מפני מה לא עסקת בתורה? אם אומר להם: "עני הייתי וטרוד בפרנסת", אומרים לו: האם היית עני יותר מההלל הזקן? שבכל יום הלל היה עובד ומשתכר במטבע אחד, חצייה היה נותן לשומר בית המדרש כדי שיכניסו ללמוד תורה, וחצייה היה נותן לפרנסת אנשי ביתו.

שואלים את העשיר: מפני מה לא עסקת בתורה? אם אומר להם: "עשיר הייתי וטרוד הייתי בנכסי", אומרים לו: האם היית עשיר יותר מרבי אלעזר בן חרסום? שהניח לו אביו בירושה אלף עיירות ביבשה, וכנגדן אלף ספינות בים, ובכל יום ויום היה רבי אלעזר בן חרסום לוקח מים עם לחם על כתפו, והולך מעיר לעיר כדי ללמוד תורה.

שואלים את הרשע: מפני מה לא עסקת בתורה? אם אומר להם: "נאה הייתי וטרוד ביצרי", אומרים לו: האם היית נאה וטרוד ביצרך יותר מיוסף הצדיק? שבכל יום ויום הייתה אשת פוטיפר משדלת אותו בדברים כדי שישכב עימה, ובגדים שלבשה בבוקר לא לבשה בערב ואמרה לו השמע לי - ולא שמע לה.

נמצא שהלל הזקן מחייב את העניים, רבי אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים ויוסף הצדיק מחייב את הרשעים.

ולכן לומדים אנו, שכמעט ואין לאף אדם בעולם פטור. כל יום בבית הכנסת מתקיימים שעורי תורה מתוך נחת ושלוה חיי קהילה נהדרים. איך אפשר שלא להגיע ולפגוש את החברים בתוך אוהלה של תורה, ולהיות בצילו של הקב"ה. בואו נחשב מסלול מחדש ונראה את עצמנו כל ערב בבית הכנסת. שבת שלום.

ימין משה, כי "מימינו אש דת למר" (דברים לג, ב), ורמז הקדוש ברוך הוא לים: "דע לך משה רבינו הוא בן תורה עוד לפני מתן תורה, ועליך להיקרע לפניו".

זהו יסוד נפלא ביותר: כל צדיק העמל בתורה יומם ולילה, כשהוא בא ומצוה על מעשה בראשית לעשות משהו, מעשה בראשית חייב לקיים את צויו. כי זה היה התנאי בבריאת העולם!

ישנו מעשה מפורסם על מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, שבעת שכתב את הקונטרס "קרני חגבים" העוסק בסימני הטהרה של החגבים. אמנם בתיאוריה הוא ידע את הכל, אך היה חשוב לו לראות כיצד נראה חגב במציאות.

בתחילה ביקש מבתו, שתביא לו מבית הספר ספר טבע שבו רואים חגב, אך בבית הספר לא למדו על חגבים.

הגיעה שבת, ובסעודה שלישית נכנס חגב מהחלון והתיישב על השולחן. כל בני הבית ברחו בבהלה. ורק רבי חיים ישב והביט בו ארוכות. רק אחרי שהובררו לרבי חיים כל הפרטים שהוצרך להם - פָּרַח החגב ונעלם כלעומת שבא.

זה פשר "שיהיו נכנעים לפני התורה ועמליה"!

בכח התורה אפשר לפעול ישועות מעל דרך הטבע, ואף לרפא חולים באורח נס, גם כאשר טובי הרופאים נואשו מהם! בספר "שאל אביך ויגדך" מסופר מפי בעל ה"חלקת יואב" כי ה"שם משמואל" בנו של בעל ה"אבני נזר", חלה פעם בהיותו כבן תשע שנים במחלה אנושה ביותר.

ה"חלקת יואב" היה יושב ולומד עם רבו ה"אבני נזר" בימים הללו, ושלפתע נכנסה פנימה הרבנית וצעקה: הילד גוסס, ואתה יושב ולומד ואינך עושה דבר למענו!

קם בעל ה"אבני נזר" ממקומו, ניגש למיטת החולה, שם את ידו על פני הילד וחזר לשולחן הלימוד. ברגע שהניח את ידו עליו החל הילד להזיע, ומצבו הוטב.

אנחת רוחה נשמעה בבית, וה"אבני נזר" אמר: "האמת היא כי מצבו של הילד היה משתפר גם מבלי שהייתי קם ומניח עליו את ידי, עצם הלימוד שלמדתי היה עומד לזכותו. אך כשהרבנית החלה לצעוק הפסקתי מן הלימוד לרגע, ומאחר שהיה רגע של ביטול תורה, הייתי מוכרח לקום ולעשות איזו פעולה להצלתו..."

יתן ה' שנוכה להתחזק בתורה בכל רגע פנוי, ונזכה להיות "הגנבים הקדושים" היינו לגנוב מהיצר הרע את הזמן שלנו... ולהקדיש אותו לתורה הק', ונהיה מאלה אשר נאמר עליהם "ישראל אשר בך אתפאר", אמן ואמן. שבת שלום.

'שימת לב'

גם כאשר הם יוצאים לאכול במסעדה, היא עסוקה בלצלם את המסעדה ואת המנות ולהעלות לרשת החברתית. שלמה מרגיש כי היא כלל אינה אתו.

אולי פיזית הגוף נמצא במסעדה אבל ראשה ורובה נמצא ברשת החברתית.

נסיעה לחופשה מצריכה נסיעה למקומות בהם הלוויינים לצילום טוב ומנקר עיניים ולא מקומות בהם ניתן באמת לנוח ולהינות.

האוכל, כאשר הוא מבושל נעשה כלאחר יד. וכן הנקיון.

רק כאשר יש ענין להרשים ברשת החברתית עושה רבקה מנה המצטלמת יפה. אך לא בהכרח תואמת את טעמו של שלמה.

כאשר שלמה שב הביתה בתום העבודה רבקה שקועה במסך, והיא עונה לברכתו בקצרה ושבה במהירות למסך.

הוא חש כי האהבה שהייתה בעבר כבר לא קיימת.

ניסיתי לעצור את כדור השלג המידרדר במהירות לגרושין.

פניתי טלפונית לרבקה וביקשתי לשמוע את התרשמותה על חיי הנישואין.

רבקה ראתה את המציאות בצורה אחרת לחלוטין.

מבחינתה קיימים שני מישורים שונים. המישור האחד הוא הנישואין שאכן לדעתה מצריכים רענון של הרגשות.

ומישור נוסף הוא הימצאותה ברשתות החברתיות.

לדעתה אין קשר בין הדברים.

היא אינה מבינה כי כאשר תשומת הלב שלה בזמן שהיא נמצאת עם בעלה נתונה לרשת החברתית ולתגובות, בעלה חש זאת. והוא מרגיש שאשתו לא עמו.

היא לא מבינה כי יש קשר בין הרגש שהיא יוצרת. רגש סיוג וריחוק. לבין הרגש הזה שנוצר אצל שלמה.

לצערי, אנו נתקלים ברמות התמכרות שונות למסכים אצל בני נוער וצעירים. אך כאן מדובר במצב שעלול לגרום לפירוק נישואין.

על מנת לנסות להציל את חיי הנישואין הפניתי אותה לאשה המסייעת להתמודדות עם התמכרות. על מנת שתאבחן את מצבה ואולי תצליח לדבר על ליבה. שבת שלום ומבורך.

לייעוץ וסיוע ניתן להתקשר 0523898468.

בפרשת בחוקתי נאמרו פסוקי קללה. "אם בְּחַקְתִּי תִמְאָסוּ וְאִם אֶת מִשְׁפָּטִי תִגְעַל נַפְשְׁכֶם לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹתַי לְהַפְרֹכֶם אֶת בְּרִיתִי... וְאִם תִּלְכּוּ עִמִּי קְרִי וְלֹא תֵאבְדוּ לְשֹׁמֵעַ לִי וְיִסְפַּחְתִּי עֲלֵיכֶם מִכָּה שִׁבְעַת כְּחַטְאֵיכֶם".

ופירש רש"י: "ואם תלכו עמי קרי - רבותינו אמרו עראי במקרה שאינו אלא לפרקים וכו'".

והסבירו המפרשים כי הכוונה שהאדם חושב כי האירוע הגיע במקרה. ואינו מבין כי יש קשר בין ההתנהגות שלו לבין המאורעות.

אנו נוטים לייחס את הדברים הקורים בחיינו לשכר ועונש.

אך האמת היא כי רק האנשים שאינם מעמיקים לחשוב תופסים כך את המציאות.

זוהי תפיסה רדודה.

התפיסה האמיתית היא כי יש מעשה ויש תוצאות.

כך כאשר האדם, ל"ע, עובר עבירה הוא יוצר מצב שבעקבותיו הוא נושא באחריות.

ילד קטן שאוכל סוכריות רבות, תופס את טיפולי השיניים כעונש. הוא אינו מקשר בין הדברים.

הוא אינו מבין כי טיפולי השיניים הם תוצאה של כמות הסוכר שאכל. ושל כמות ואופן צחצוח השיניים שלו.

ככל שהאדם גדול יותר הוא מבין את הסיבה ואת התוצאה.

התורה אומרת כי האדם צריך להיות קשוב לסביבה.

לשים לב מה קורה סביבו.

בדורנו דור המסכים, אנו הופכים למנותקים מן הסביבה, יותר ויותר.

מחקרים שנעשו בקרב עובדי הייטק השוהים שעות רבות מול המסך, מגלים כי הם מפתחים נטיה מסוימת לאוטויזם.

הם הופכים לחסרי קשב לסביבה, מכונסים בבועה של עצמם.

שלמה ורבקה נשואים כשנתיים וחצי בסך הכל.

שלמה הגיע נחוש במטרה לפרק את הנישואין מהר ככל האפשר.

כאשר בקשתי ממנו להסביר את הסיבות לכך הוא ענה במילה אחת "סמארטפון".

ואחר כך פירט כי רבקה מבלה את רוב שעות היום ברשתות החברתיות השונות.

חושן משפט- הרב יצחק פריי

משולחן בית הדין'

שאלה: ייב מעוניין לשפץ את ביתו הוא לקח הצעות ממספר קבלנים.

ההצעה הזולה ביותר ניתנה על ידי קבלן שאינו יהודי. האם על פי ההלכה הוא מחוייב לקחת קבלן יהודי למרות שהמחיר יקר יותר?

תשובה: החפץ חיים בספרו אהבת חסד בחלק ראשון פרק ה מביא את דיני הקדימה במסחר.

וכותב כי אם התנאים (מחיר, טיב העבודה וכדומה) זהים, חובה לקחת את היהודי.

אמנם בשו"ת הרמ"א סימן י כותב כי גם אם היהודי יקר במעט חובה לבחור בו.

פתרון לחידה משבוע שעבר:

1. פרשת בהר מתחילה במצוות שמיטה ומסתיימת בשמירת שבת. מה משותף לשתי המצוות הנ"ל? **תשובה**- שתי המצוות נתברכו. בשמיטה: "וציוותי את ברכתי בשנה השישית; בשבת: "ויברך אלוקים את יום השביעי."
2. איזו הלכה נלמדת מהפסוק: "והיתה שבת הארץ לאכלה?" **תשובה**- פירות שביעת נועדו לאכילת האדם ולכן אסור לסחור בהם ואסור גם להפסיד אותם באופן שלא יהיו ראויים למאכל.
3. מדוע דיני שמיטה נאמרו בלשון יחיד ואילו דיני היובל בלשון רבים? (גמרא ערכין ל"ב)
- תשובה**- במצוות שמיטה חייב כל יחיד היושב בארץ ואילו מצוות יובל נוגעת רק בזמן של שבטי ישראל נמצאים בארץ
4. כיצד נקראים בפרשתינו: א. עני. ב. ריבית ג. עיירות בלי חומה ד. קציר חטים? **תשובה**- א. מך ב. נשך ג. בתי חצרים ד. דיש.
5. מה למדים מהפסוק: "ורדפו מכם חמישה מאה, ומאה מכם רבבה ירדפו?" (רש"י) **תשובה**- אינו דומה מעטים העושים את התורה, למרובים.

חידה

1. מה המקור לאמרה "השלום שקול כנגד הכל"? (רש"י)
2. לאיזה סוג עצים מכוונת הברכה: "עץ השדה יתן פריו"?
3. מה הקושי ההגיגי בפסוק: "ורדפו מכם חמישה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו"?
4. בפרשתנו נאמר: "והתהלכתי בתוכם". על מי נאמר בתורה: א. את האלוקים התהלך ב. ויתהלך את האלוקים?
5. הקב"ה מבטיח להעניש את עוברי מצוותיו "שבע על חטאותיכם", על מי נאמר בתנ"ך שקיבלה "כפלים בכל חטאותיה"?

חברי הקהילה שואלים

לחוש גם כאן ויאלץ במקום שיש ישראל שעומד על האש מכניס ומוציא ושיש שם כשרות מהודרת ותע"ב.

מקורות: א. במשנה מסכת ע"ז (דף לה עמוד ב') אמרו ששלוקות של גויים כלומר בישולי גויים, אסורים באכילה ומותרים בהנאה. ובגמרא (דף ל"ז עמוד ב') רצו ללמוד איסור זה מהפסוק "אוכל בכסף תשבירני ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי", כמים - מה מים שלא נשתנו, אף אוכל שלא נשתנה. ודחתה הגמרא ראייה זו והסיקה שאיסור בישולי גויים הוא מדרבנן, והפסוק אסמכתא בעלמא. ובתורה תמימה הביא שאם כן אין צורך בפסוק אלא ללמדנו שלא נקשה איך ישראל ביקשו אוכל מן הגויים ולכן אמרו שרק מבושל אסור. ובגמרא דף ל"ח עמוד א' אמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב: כל הנאכל כמות שהוא חי - אין בו משום בישולי עובדי כוכבים. בסוואל ומתנו הכי. בפומבדיתא מתנו הכי, אמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב: כל שאינו נאכל על שולחן מלכים ללפת בו את הפת - אין בו משום בישולי עובדי כוכבים, וכתבו תוספות שם - פסק ר"ת דהלכתא כהני תרי לישני ואי איכא חד מינייהו או נאכל חי או אינו עולה אין בו משום בישולי עובדי כוכבים דבשל סופרים הלך אחר המיקל. ובטעם הדבר נחלקו הראשונים, הרמב"ם וכן רש"י בפירוש המשנה ועוד כתבו - שהטעם הוא משום איסור חתנות שעל ידי שיכין לו מאכל ויאכל אצלו יבואו ליד קירוב וח"ו יתחננו ביניהם ויתערבו בגויים ולכן אסרו לאכול מבישולם, אמנם רש"י בגמרא כתב - שהוא מחשב שיחא רגיל אצלו ויאכילנו איסור. ונפקא מינא בין הטעמים שלדעת רש"י יהיה האיסור גם ביהודי שאינו שומר תורה ומצוות כיוון שיש החשש ה"ל, ולדעת הרמב"ם שהטעם משום חתנות לא שייך בזה, ופסק מרן הגר"ע בשו"ת "ביע אומר ח"ה כדעת הרמב"ם להקל ורק בגוי אסור. ופסק בשולחן ערוך יורה דעה סימן ק"ג ס"א "דבר שאינו נאכל כמו שהוא חי, וגם עולה על שלחן מלכים ללפת בו את הפת או לפרפרת, שבישלו גוי, אפילו בכלי ישראל ובבית ישראל, אסור משום בישולי עובדי כוכבים".

ב. אם מועיל כשמדליק ישראל את האש - אמרו בגמרא עבודה זרה דף ל"ח עמוד ב' אמר רבינא, הלכתא אה"כ מי שפירק עובד כוכבים ואפה ישראל, א"נ שגר ישראל ואפה עובד כוכבים, א"נ שגר עובד כוכבים ואפה עובד כוכבים ואתא ישראל

הנה השבוע ביושבנו בישיבת חברים מקשיבים בשיעור הקבוע בקהילה המעטירה לשם ותפארה קהילת "ביע אומר", נתגלגל הדבר לדון בדיון בישולי גויים במסעדות אשר מכינים בשר על האש ויש מקומות אשר היהודי מדליק את האש והנכרי מניח על האש את הבשר או שיהודי גם מניח על האש את הבשר אבל הגוי ממשיך ומתעסק בו להפכו על קרבו ועל כרעיו, אם מותר לאכול שם? וכן מה הדין בחנות המוכרת מאכל הנקרא "שווארמה" אשר הוא נידון בגלגול בתוך תנור האש ומחתיכים אותו בשכבה החיצונית שלו אם מותר לעשות זה על ידי אינו יהודי?

תשובה: מעיקר הדין לבני ספרד ההולכים אחרי הוראת מרן השולחן ערוך על פיו יחנו ועל פיו יסעו, אין מספיק שהיהודי מדליק את האש, אלא צריך שגם יניח את המאכל על האש ויתבשל כמאכל בן דרוסאי כלומר שיהיה ראוי להאכל על ידי הדחק קודם שיצויאנו הגוי, ואם כן כיוון שהניח היהודי את הבשר על האש קרוב לוודאי שנתבשל כמאכל בן דרוסאי קודם שמתעסק בו הגוי להוציאו ולהכניסו ויהיה מותר ובפרט שיש כמה צרופים להקל בזה כיוון שלדעת הרמ"א מותר בהדלקת האש בלבד ו"א שגוי בבית ישראל מותר ועוד, לכן בנידון שלנו כתבו הפוסקים להקל, ובשעת הדחק כתב מרן רבנו עובדיה זצוק"ל לסמוך על דעת הרמ"א כשהוא בבית ישראל כ"ל וכל שכן כאן. והוא הדין בעניין גלגל השווארמה אף שהיה מקום לומר שכהגוי חותך את השכבה החיצונית של הבשר אזי מגלה את הבשר תחתיו וגורם לבישולו, מכל מקום סומכים להקל בזה מחמת שמן הסתם נתבשל בפנים כמאכל בן דרוסאי ועוד שאין הגוי מבשל אלא גורם לבישולו על ידי שמוציא הבשר שרוצה והבשר ממילא מתבשל (עיי' שו"ע ק"ג ה' וב"י שדחה דברי הסור שבידע אסור) ועוד שאין הגוי מבשלו כיוון שגם בלעדיו היה מתבשל ורק שהוא מזרז את בישולו, א"כ מן הדין כתבו להקל בזה.

אמנם השומע את חכמים ירחיק עצמו מלאכול במקום שהגוי מתעסק עם הבשר כיוון שמכניס עצמו לספקות באיסורי דרבנן שגזרותיהם קיימים וחזקו דבריהם, ובפרט ב"סטיקות" וכד' ששם חלק הבשר שלמעלה לפעמים אינו מבושל כלל עד שהפכו וכמו שמצינו שהחמיר בזה מרנא מלכא לגבי סופגניות שגם יניח הישראל וגם יהפכהו ולכן יש

המשך - מורנו ורבנו הלכה למעשה

וכן ראש חודש טבת שחל בשבת, שמוציאים שלשה ספרים, אם העלו לתורה לקרות בספר ראשון שבעה עולים או יותר, שאז המנהג להפסיק בקדיש גם אחר ספר ראשון, יכולים לעלות שלשה כהנים, כהן אחר כהן, בכל ספר מן השלשה ספרים, והוא הדין ב"ח אדר שחל בשבת. ובר"ח ניסן שחל בשבת.

יט) במנחת יום הכיפורים שהשלישי העולה לספר תורה הוא המפטיר, ואחד מן הכהנים קנה עליית המפטיר, וא"פ שאם הלכה עולה אחר הלוי, כי אם בהפסקת ישראל. מכל מקום כיון שרבים קופצים על עליית ההפטרה של יונה, ויכיר הדבר שמפני חשיבות עליית שלישי זו, קנאה, רשאים לקרות הכהן עליית שלישי שהוא המפטיר, ויאמרו א"פ שהוא כהן יעמוד.

והוא הדין בתשעה באב בשחרית או במנחה, שהשלישי הוא המפטיר. (שם עמוד רצ"ב).

כ) כהן אבל ל"ע בתוך שבעת ימי אבלו, אפילו אין בבית הכנסת כהן אחר, אסור לו לעלות לתורה ביום שני וחמישי, לפי שהאבל אסור בדבר תורה. (וכתב הרשב"ץ שאינו צריך לצאת מבית הכנסת, שאין בזה פגמו של כהן, כי הכל יודעים שמחת אבלותו אינו עולה לתורה). אבל בשבת אם אין שם כהן אחר, יעלה לספר תורה ראשון בתורת כהן, כי אם ימנע מלעלות, יהיה נראה כנוהג אבלות בפרהסיא בשבת.

וחתה בה חתווי - שפיר דמי, וכתבו הר"ן הרשב"א ורבנו יונה - שכל מה שאמרו בגמרא שהדלקת התנור על ידי ישראל מועיל זהו דווקא בפת אבל בבישול לא מהני, וצריך שישראל גם יניח את המאכל על גבי האש, ומאיך במרדכי ועוד כתבו - שגם בבישול מועיל כשהדליק ישראל את האש או אפילו חיתה בגחלים, השולחן ערוך (סעיף ז') פסק להחמיר והרמ"א כתב שהמנהג להקל כהמרדכי.

ג. האם צריך שישראל יבשל כמאכל בן דרוסאי - כתב בשולחן ערוך סעיף ו', כל שבישלו ישראל מעט בישולו בין בתחילה בין בסוף מותר ומ"מ כתב בסעיף ח' "נתן ישראל קדרה על האש וסלקה ובא עובד כוכבים והחזירה אסור אלא אם כן הגיע למאכל בן דרוסאיהוא שליש בישולו כשסילקה, ובסעיף י' כתב "הניח ישראל על גבי גחלים עוממות שלא היה ראוי להתבשל עליהם כמאכל בן דרוסאי והפכו גוי ונתבשל אסור. (בן דרוסאי היה שודד ומחמת מנוסתו ממקום למקום היה מבשל בישולו שליש - רש"י מסכת שבת דף כ' עמוד א') ושיעור מאכל בן דרוסאי הוא שליש בישולו (לעניין בישול עכ"ם לקולא, אבל לעניין שבת מאכל בן דרוסאי חצי בישול) ונחלקו בזה האחרונים אם מודדים בזמן בישול כלומר שאם זמן בישולו שעה וחצי מאכל בן דרוסאי הוא חצי שעה או שמודדים באיכות המאכל, ובכפ החיים הביא שכל שנאכל על ידי הדחק חשוב מאכל בן דרוסאי.

ד. מאכל שנעשה מצד אחד - בדרכי תשובה (ק"ג אות ס') הביא משם מקור מים חיים שנסתפק על פי מה שמבואר בגמרא מנחות לעניין שבת והביאו המשנה ברורה בהקדמה להלכות בישול, שאם התבשל רק מצד אחד כמאכל בן דרוסאי אינו נחשב בישול כלל לעניין שבת ואם כן אפשר שהוא הדין לעניין בישולי גויים אם ישראל הניח הבשר על האש והוציאו הגוי אחר שנעשה כמאכל בן דרוסאי מצד אחד ומצד שני לא התבשל שיהיה אסור כיוון שנחשב שלא נתבשל כלל, או שנאמר שבבישולי גוים דרבנן יש להקל, והכריע שיש להקל שלפחות צד זה נחשב כהתבשל על ידי ישראל ע"ש, ומכל מקום בנידון דידן יש כמה סניפים עוד להקל בזה כפי שהזכרנו למעלה, וקצרה מקום היריעה להרחיב במקורות הדברים, וכבר האריכו בזה אחרוני זמנינו הרבה.

כא) כהן שהיה קורא קריאת שמע או בברכותיה, וקראוהו לעלות לתורה, אפילו אם אין כהן אחר, לא יפסיק, [ואפילו קראוהו בשמן], ועלה ישראל במקומו. אבל אם היה עוסק בפסוקי דזמרה, יפסיק ויעלה לתורה, וגם יקרא עם החזן בלחש, כדי שלא תהיה ברכתו לבטלה, ורק לא יפסיק למי שבידך או השכבה.

כב) מן הדין שני אחים או אב ובנו יכולים לעלות לספר תורה בזה אחר זה. ומכל מקום חוששים לעשות כן, משום עין הרע, ואם יש צורך להעלותם, יפסיק עולה אחד ביניהם. ואם כבר עלה הבן אחר אביו, או אח אחר אחיו, לא ירד. (ו"א שעל כל פנים הראשון שכבר קרא בתורה, ירד מיד מהתיבה. ע"ש). (שם עמוד רצ"ו).

כג) יש אומרים שדוקא כשקוראים לעולים בשמותם אז אין מעלים אב ובנו או שני אחים משום עין הרע, ולפי זה במקומו שהמנהג שאין קוראים לספר תורה בשם העולים, אין לחוש בזה לעין הרע, [ואפילו שעושים לעולים אה"כ מי שבידך, כיון שאמירת מי שבידך אינה נאמרת בקול רם, כמו קריאת שם העולה]. וא"פ שיש חולקים, נראה שעכ"פ אם העולים לספר תורה אחד משלים ואחד מפטיר, והם שני אחים או אב ובנו, ואינם מקפידים לחוש לעין הרע, יש להתיר, כיון שיש גם הפסק קדיש ביניהם. וכל שכן כשמוציאים שני ספרי תורה והמפטיר קורא בספר השני, דאמרינן מאן דלא קפיד לא קפדי בהדיה. ושומר מצוה לא ידע דבר.

ומיהו המנהג שנוהגים לנשק ידי הרב והאב, ושאר קרובים שחייב בכבודם, אחר שסיימו קריאת התורה, הוא מנהג נכון וישר, ויסודתו בהררי קודש. (וכן חייב אדם לקום מפני רבו או אביו או תלמיד חכמים, אפילו בבית הכנסת ובבית המדרש ששם מקום השראת השכינה, ואפילו באמצע הזמירות ובקריאת שמע וברכותיה).